

„Stajerc“ izhaja vsaki petek, datiran z dnevom naslednje nedelje.

Naročnina velja za Avstro-Ogrsko: za celo leto 3 krole, za pol in četrt leta razmerno; za Nemčijo stane za celo leto 5 kron, za Ameriko pa 6 kron; za drugo inozemstvo se računi naročnina z ozirom na visokost poštnine. Naročnino je plačati naprej. Posamezne številke se prodajajo po 6 vin.

Uredništvo in upravnstvo se nahajata v Ptuj, gledališko poslopje števil. 3.

Dopisi dobrodošli in se sprejemajo zastonj, ali rokopise se ne vrača. Uredniški zaključek je vsak torek zvečer.

Za oznanila uredništvo ni odgovorno. Cena oznanil (inserterov) je za celo stran K 64, za 1/2 strani K 32, za 1/4 strani K 16, za 1/8 strani K 8, za 1/16 strani K 4, za 1/32 strani K 2, za 1/64 strani K 1. — Pri večkratnem oznanilu se cena primerno zniža.

Štev. 18.

V Ptuj v nedeljo dne 5. maja 1907.

VIII. letnik.

Somišljeniki!

Naš kandidat

Ludovik Kresnik

obdrži sledeče volilne shode:

v nedeljo 5. maja ob 8. uri dopoldne v sv. Martinu na Pohorju v gostilni „Terglav“.
dne 9. maja (praznik Nebohoda) v Ločah ob 8. uri dopoldne v gostilni g. Wallanda;
dne 9. maja v Konjicah ob 11. uri dopold. v gostilni g. Sutterja;
dne 9. maja v Oplotnici ob 3. uri popoldne v gostilni g. Kunaj.

v soboto, 11. maja ob 7. uri v Radvini pri g. Lauferju.

v nedeljo, 12. maja ob 11. uri pri g. M. Bregi v Slivnici nad Mariborom.

v nedeljo, 12. maja ob 1. uri pri g. Mohorki v Račah.

v nedeljo, 12. maja ob 3. uri pri Tirolerju v Framu.

* * *

Shoda za okraj Ptuj-Ormuž se vršita v nedeljo, 5. maja ob 3. uri popoldne v gostilni Blas v sv. Barbari v Haložah (za fare Barbara, Zavř, Leskovec).

v nedeljo, 5. maja ob 8. uri zjutraj v gostilni Marinič v sv. Urbanu nad Ptujem (za fare Urban, sv. Bolfeng, sv. Lovrenc, Polenshak).

Pridite vsi!

* * *

Naš kandidat

Andrej Drogenig

govori na sledečih shodih:

v soboto, 4. maja ob 5. uri zvečer v gostilni Gajšek v Žusnu.

v nedeljo, 5. maja ob 4. uri popoldne pri Brezinscheku v Rogatcu.

v ponedeljek 6. maja ob 5. uri zvečer v gostilni Drogenig v Imenu.

* * *

V četrtek, 9. maja (praznik Nebohoda) ob 3. uri v Ptujski gori shod (za fare Ptujka gora, Cirkovce, Majšperg, Stoperce).

* * *

V četrtek, 9. maja (praznik Nebohoda) ob 9. uri dopoldne

velik shod

v Ptuj (v kazini) za vse občine pod farno cerkvijo sv. Petra in Pavla in vse druge!

Boj proti pritisku z davki.

Znani mariborski gospodar Fr. Girstnayer je objavil pod naslovom „Organisation gegen die Steuerschraube“ zanimiv članek, kateremu posnemamo sledeče misli:

Kar posameznik ne more doseči, to se po-

sreči pridobiti združenju. Pač nobena organizacija ni tako potrebna kakor ona proti našemu davčarstvu. Kakor dosedaj, tako ne sme iti naprej: naše davčarske postavbe se morajo predrugačiti.

Prav čudni je način, kako poizveduje oblast glede vseh vrst davkov. Oblast dokazuje vedno da nima nobenega pojma s kakimi težavami mora računati kmet ali obrtnik.

Le pogledjmo način, kako se ravna s poizvedbami glede osebnih dohodninskih davkov. Nekdo je dobil od oblasti sledeči tozadevni dopis: „Čudno je, da niste naznanili čistega dohodka iz Vašega posestva; kajti vaše posestvo obsega 8 hektarov z večino njiavami, travniki in vinogradniki; pri dobremu obdelovanju bi morali najmanj 450 K čistega dohodka imeti.“ Tako govori oblast! Prav čudne pojme imajo nekateri uradniki o poštenosti davkoplačevalcev. Ta praksa pa zamore imeti tudi hude gospodarske posledice in zamore znižati vrednost realitet. Pod takimi pogoji se bode vsakdo premislil, naložiti svoj denar v vinogradih. Kajti precejšno premoženje se porabi pri ureditvi vinograda. Znani so mi posestniki, ki so svoje pojerbane vinograde deloma na novo nasadili. Koliko stane n. p. novo nasajenje vinograda na 10 oralih?

Za oral se porabi le pri rigolanju 1.200 K. Ako so potrebne razstrelbe, zgradba zidov, kanalov in drénaž, stane vinograd že več tisoč kron, predno se prične trte staviti. V najboljšem slučaju stane torej 1 oral vinograda: Za rigolanje K 1.200; nadalje 5000 trt po 20 je K 1.000; 5.000 vinogradniških kolov po 80 je K 400, gnojilo in kompost rečimo samo K 400, delavske plače K 200, skupaj torej K 3.200. Toliko košta 1 oral vinograda pri dobri zemlji! Vinograd z 10 oral stane že 32.000 K; ako računamo k temu še za 10 let pomanjkanje žetve (vsako leto 3 štartine na oral, to je 360 K za oral), potem pride še 3600 K, skupaj torej 35.600 K.

Letos imamo glede vina slabo leto, ker je veliko nasadov zmrazilo; v takih vinogradih dobimo šele v 3 do 4 letih plodove. Moj račun ni pretiran in velja tam kjer se dela z lastnimi delavci. Ako se pa dela z jetniki ali tujimi delavci, stane lahko 10 oralov vinograda K 100.000.

Davčna oblast ne vpoštevata takih okoliščin in išče čistega dohodka tam, kjer ga ni. Skrajni čas je torej, da se postavimo v boj proti temu ravnanju davčne oblasti.

Volilni boj.

Okraja Ptuj in Ormuž

Naš kandidat je velezasluženi

Josef Ornig

veleposestnik in župan v Ptuj.

Našega Orniga napada lažnivi „Narodni list“ z vso prvaško ostudnostjo. Mi ne bomo branili tega velezaslužnega moža pred lajanjem celjskih psičkov. S takimi ljudmi, ki so odvisni sužnji advokatov in prvaških učiteljev, se

nam ne zdi vredno prepirati se. Ornigovo delo je tako veliko, tako plodonosno, da prizna to tudi že vsak pošten nasprotnik. Kaj so delali prvaški zastopi? V celjskem prvaškem okrajnem zastopu je kradel prvaški tajnik Kosem 7 let in zapil ljudski denar z zloglasnimi ženskami v „Narodnem domu.“ Dokler je bil ptujski okrajni zastop v prvaških rokah, toliko časa se ni ničesar storilo. Popravljalo se je stare lesene mostove, da je zamogel prodajati junaški Brenčič svoj slabi les za drag denar. Ali pogledjte zdaj Ornigovo delo? Pogledjte razvitek sejmov, povzdigo živinoreje! Od l. 1904 do l. 1906 (odkar je zastop v napredni roki) je izvršil zastop pod Ornigovim vodstvom sledeče delo: 3 km pešpota, 30 km voznih cest, 2000 m cementnih cevi, 12 betonskih mostov novo zidano, 10 večjih mostov popravljeno, most pri Onkensteinu zboljšal in popravil; nadalje se je nakupilo 30 pingavskih in 5 M. H. plemenskih bikov itd. Za ceste, mostove itd. se je izdalo K 141.000, za živinorejo pa 9000 K. Vkljub tem velikim izdatkom, ki znašajo 172.000 K, je plačal odbor iz tekočih računov (od prihranjenega denarja) 120.000 K!!! „Nar. list“ laže torej, ako besedi o slabem gospodarstvu! Slabo je gospodrsil prvaški Kosem! Za mesto Ptuj ni okraj ničesar plačal, za pešpota pri Ornigovi vili niti vinarja ne itd. Okrajne doklade bi se pa morale zvišati tudi, ko bi Orniga ne bilo, kér prejšnji prvaški odbor ni drugega napravil, nego dolg! Le laži torej, „Nar. list“, naši kmetje pa bodo vse eno volili Jos. Orniga!

Od Velike nedelje. Akoravno sem tvoj zvesti naročnik, dragi „Stajerc“, pa ti še nikoli nisem nič poročal. Sprejmi torej zdaj ob času državnoborskih volitev to moje kratko poročilo. Kdo je kriv, da je naša Pepca odšla že na Štefanovo? Njena „bolezen“, se glasi kratek odgovor nato. Kdo je kriv, da peša vera? Tega so krivi največ duhovniki. Kdo je kriv, da so nastala konzumna društva? Tega so krivi farji! Kdo je kriv, da so propadla konzumna društva? To so krivi črnosukneži! Kdo je kriv, da se igrajo v šolah teatri? Tega so krivi mlečozobi kaplani. Kdo je kriv sovraštva med narodi? Politikujoči „Kristusovi namestniki“. Zdaj pa zadene, ljubi „Stajerc“ tebe nekaj! Kdo je kriv, da izhaja „Stajerc“? Tega so kriva konzumna društva in v teh društvah ponesrečeni kmeti! Kdo je kriv, da se ljudstvo organizira? Ti, „Stajerc“! Kdo je kriv, da se naši otroci podučujejo nemščine? Ti, „Stajerc“! Kdo je kriv, da si ljudstvo pomaga? Ti, „Stajerc“! Kdo seje mir med narodi? Ti, „Stajerc“! Kdo je kriv, da izhaja „Naš dom“ ali „Fihpos“? Ti si kriv, „Stajerc“! Kdo je kriv, da izhaja „Mladoslavenec“, „Novi slovenski Stajerc“, „Narodni list“? Ti, „Stajerc“; ako ne bi bilo tebe na svetu, ne bi bilo omenjenih mladih časnikov. Kdo je kriv, da kandidira gosp. Ornig? Tega smo krivi mi kmetje! Kdo je kriv, da bo Ornig 14. maja izvoljen za poslanca? Tega bodo krivi kmeti in mi pri Veliki nedelji mu bomo k temu pomagali! Kdo bo kriv, ako se bode kmetom boljše godilo? Tega bo kriv naš novoizvoljeni poslanec g. Josef Ornig, ne pa Ploj, kateri bo mogel be-

metov pr...
likanska...
ke. Tudi...
pa brez...
brez ozir...
ajerojane...
ena! Ak...
omande...
lino Bog...
niti duh...
e brez k...
činitelj...
i vsesko...
o branil...
ježil bode...
svoje dol...
ic. Drag...
razložil...
nim kmet...
i k...
v Mak...
obiskani...
nasprot...
— V...
opca, č...
li! Velik...
čanah. P...
do sega...
Pač se...
gevoriti...
hotel z...
li navd...
in so...
a. Naš...
in pro...
snika, ...
t-Ljut...
ne...
kan...
ch...
in...
e. Ču...
zahter...
bojni k...
uš k...
i boji...
dvoje...
suro...
ljajo...
nerod...
postat...
trenut...
adni p...
osobni...
obni s...
ako d...
kalm...
ostat...
i plim...
ne vej...
še pre...
kojim...
in gu...
Toda...
zeliš...
e mi...
ozvani...
e izci...
uhor...
i! —...
str...
si...
juto...
kot...
rapja...
ki je...
plani...
isto...
atna...
dar...
var...
epe...
tno...
z...
že

nom postrihali. Ta zveza se je osnovala in botri so bili le fari, dohtarji profesorji in drugi debelaki z komaj nesečim trebnhom. Kod viničar sem se tudi po tihem v to zborovanje smuknil in sem lažnjive hinavske besede s studom poslušal. Te fari so žvergoleti „mi kmeti“. Ta družba se je osnovala, fix ni treba misliti, da bi kmetu pomagala, ne, volitve so zdaj pred durmi, to je vzrok. Začudil sem se tudi, kako to pride, da zdaj se lice farjev tak prijazno kaže, če katerega reveža sreča? Zdaj je kaj drugega, volilci smo postali. Poprej če smo [te časti vredne gospodje pozdravili, ne enkrat kimali so tudi stransko nito z svojo žegnano roko potikali. Zdaj pa drugače. Pozdrav je zelo fin in laskav, celo za klobuk primejo in se ne bojijo, da bi si glavo prehladili. Fihpos slučajno v roke dobim. Čuda, v te škodilki se pravi, da ne samo kmeti, ampak tudi delavci, in viničarji smejo kmetaki družbi se pustiti vpisati. Vraga, kako se pa te ljudi ponižajo, mi lačenbergarji smo naenkrat povabljeni v to klerikalno družbo pristopiti! Ja ljubi viničar, ljubi delavec, ti si zdaj volilec, vboje glasovi hočejo pri volitvi. Kako bo volitva minula, nobeden prvak in far te ne bo več pogledal in se zahvalil za ponižni, pohlevni pozdrav. Hvala in še enkrat lepa zahvala, da ste vrlega in zelo poštenega posestnika Franca Senekowitscha za našega kandidata postavili. Poznam tega poštanjaka in če bi imel 100 in več glasov oddati, vse glasove bi mu dal. In mi viničarji in delavci ki nismo organizirani, hočemo skrbeti, da vrlega Franca Senekowitscha volimo. Živijo Senekowitsch.

Okraja Celje in Vransko
Kandidat naših somišljenikov je

Jos. Vodopituz
oskrbnik graščine Schönegg.
Sešice pri Sv. Pavlu v Slov. dol. Kaplan Žgank iz sv. Jurja je zbornal 18. aprila kmete tu skupaj. Fant je namreč tukaj doma. Govoril je seveda za financerja dr. Povaleja Kaplan naj bi raje s svojim dolгим vratom med lizal; bi mu bolj pristojalo. Njegov stric Lapuršk je tekel takoj po shodu v sv. Pavel in klical: kdor ne voli Povaleja, je proti veri. No, proti veri so pač le oni zbesneli farji, ki se ne brigajo za cerkev. Kmetje pa bodemo volili našega kandidata g. Jos. Vodopitza iz Schönegga!

Okraja Borovlje-Dobrlavas-Železna Kaplja in Pilperg
Naš kandidat je neodvisni, napredni

Frid. Seifritz
veleposestnik v Miklaushofu.

Bistrica v Rožni dolini. 22. aprila se je vršil pri nas volilni shod, katerega je obiskalo nad 150 volilcev. Shod se je vršil lepo in dostojno, ne pa kakor klerikalna zborovanja. G. Marx iz Borovelj je otvoril zborovanje in je omenil, da je prevzel g. Seifritz kandidaturu šele na posebne prošnje. Kandidat Seifritz je pojasnil v lepem govoru zadnje dogodke v državnem zboru. Omenil je novo volilno pravico, postavlo o vojaški taksi, obrtni red itd. Potem se je pečal obširneje s 5 milijonskem zvišanjem duhovniških plač. Dejal je: krivično je, ako se odira ljudstvo z zvišanjem duhovniških plač, medtem ko narašča cerkveno premoženje vsako leto. Govornik se je pečal potem z nalogami nove zbornice, zlasti s krivično avstro-ogrske pogodbo. Izjavil se je odločno za popolno gospodarsko ločitev od Ogrske; mi si plačamo svoje troške sami, Ogrji pa naj to tudi storijo. Govornik se je zavzemal nadalje za temeljito preosnovno zemljiških davkov, za zboljšanje razmer glede kmetijskega kredita, za povzdigo kmetijskega položaja spleh, za 2 letno vojaško službo, za pomoč glede pomanjkanja poslov itd. Končno je omenil vrli naš Seifritz, da je Nemec, da je pa živel vedno v najboljšem razmerju z Slovenci, da je torej na stališču pravičnosti. Govorniku se je burno odobravalo. Govoril je tudi g. Hanner. Župan Lutschounik je govoril v slovenskem jeziku in se mu je živahno odobravalo. G. Krassnig je tudi v slovensčini oznanil zakaj smo proti klerikalni kandidaturi Grafenauerja. Govorili so še dr. pl. Metnitz in drugi. Potem je sklenil shod ednoglasno, delati z vsemi

močmi za izvolitev g. Seifritza. Korošci! Kmetje in delavci! Ne pustite se zaslepi in napišite vsi kot en mož dne 14. maja na svoje volilne listke: „Friderik Seifritz, veleposestnik v Miklaushofu“.

Grafenauerjeve modrosti. Na shodu pri Krilcu v Showarckenberku je imel klerikalno-dohatarski kandidat Grafenauer 21. aprila shodek. Seveda je moral priti tudi neizogibni dr. Brejček. Ta možicelj, ki je iz Kranjskega v Celovec privandral, je omenil pri otvoritvi, da bode vsakega pustil zapreti kdor ne bi bil tih. Hudirja, ali potrebujejo koroški kmeti kranjskega dohtarčka, ki jih hoče v ječo spraviti? No, Brejček se je pač zbal brc in zato se je skliceval na ječo! Grafenauer je potem zatrdil, da se bodo Slovenci 14. maja do krvi borili. Hm, hm, mislimo, da bode malo tako neumnih Slovencev, ki bi le eno kapljico krvi prelili za enega Grafenauerja. Sicer pa vemo, da bi ti hujakači radi, da prelije krvi. Ali ljudstvo jih že pozna. Grafenauer je potem lagal po klerikalni navadi čez gg. Lemisch in Dobernig in čez dež zbor. Pravil je tudi, da je vera v nevarnosti. Seveda, poleg njega je sedel dohtarček Brejc, ki se niti pred Najsvetejšem ne odkrije! Vera je v nevarnosti. Končno se je Grafenauer še socialistom prilizoval. Ti si bode pač mislili, da s takimi gospodi neče nikdo oprava imeti. Grafenauer — geh' in's Kloster! Za poslanca si se prepozno rodil...

Okraji Velikovec-Staridvor-Svinec
Naš kandidat je vrli gospodar
Jos. Nagele
posestnik v Velikoven.

Dopisi.
Polenšak je podružnica ali pa vendar smo mi farani skoraj zadovoljni z našim mežnarjem Glavnikom ker on nam opravlja pridno namesto župnika Valenka službo božjo in še precej urno. Bilo bi nam všeč, ako bi knez in škof našega Valenka kam za kanonika vzeli, ker z mežnarjem bi nam ta reč vendar veliko ceneje prišla. Zadnjo nedeljo je imel g. Caf pri sv. Tomažu neko žegnanje; takrat njegov ljubljeneč Valenko nikdar ne sme izostati ali nam faranom to ni zelo všeč to posojilo semtertja, ker je zmiraj slabo vreme, kadar ima g. Caf kako žegnanje in tudi kadar pride k nam na Polenšak za posodo, smo prepričani, da imamo vsikdar grom in blisk. Tedaj opozorimo, da naj ti pastirčki raje ostanejo doma, vsak pri svojih ovčicah, ker drugod jih tako ne marajo. Kakor smo že zgoraj prej omenili, da prejšnje nedelje je imel g. Valenko v jutru zgodaj božjo službo, katero je hitro opravil in se potem peljal k Cafu. Četrť ure od farovža je že čakala Valenka v gozdu pri rudokopu g. F. Tuša nekdanja prav izurjena šivilja „Mica“ (Hm, hm!) katera je danes v farovžu zelo priljubljena poštarica v nedeljo. Tudi v tednu večkrat sedi celi poldan g. Valenko z Mico šiviljo v kuhinji pri kuharici Gerčki in si skupaj kaj boljšeje privoščijo. Ali Gerčka, mi te vprašamo: Ali Ti tega ne previdiš da se Tebi škoda godi? Mogoče je tudi, da Ti ne znaš, da je šivilja Mica župnika v gozdu čakala, ko se je v nedeljo peljal k sv. Tomažu. Nam ni znano ali sta se že prej v kuhinji to dogovorila, ker je priletela iz gozda za njimi z enim korbčkom, v katerem je bilo neznano kaj in se je potem peljala v kočiji na desni strani z njim k sv. Tomažu. Nato vprašamo tudi moža šivilje Mice iz Polanec, ali on to Mici radovoljno dopusti, da tam za gospodom leze s korbčkom, ker je on doma z otročji tudi kaj boljšeje iz potreben... Za danes dovolj! Več faranov.

Dramlje. Nismo se varali, ko smo se ustrašili in se hranili razglašenega župnika g. Ogrižeka. Malo časa je minulo, da je svoj jezik zadrževal ter se rednega duhovnika kazal, in že mu je to mirno življenje presedalo, začel je na prižnici nastopat, kakor že menda ves čas svojega mašnikovanja. Predzadnjo nedeljo 14. aprila se ni mogel več premagovati, začel je čudne novice razlagat, ki so se v njegovi hudobni, ako ne zmeheni glavi iscimile in rodile. Takih domišljij in lažij se razsoden poslušalec pač težko privadi. Tudi brati bi se ne smelo drugih časo-